

Ferðast í yvirgangi

Jegvan Bæk

ÓTTIN FYRI TERROR HVØRVUR SKJÓTT ...serliga hjá ungum fólki

Yvirgangurin ávirkar okkum eina stutta tíð,
men serliga tey ungu lata seg ikki ávirka

ÁRNI GREGERSEN

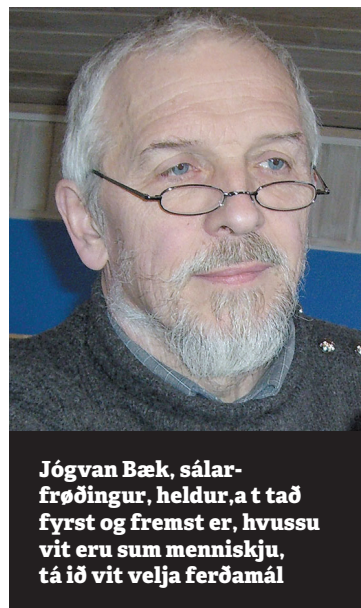
Yvirgangurin og terror á støðum, sum fólk ferðast til í stórum tali, ræðir ikki ferðandi burtur í langa tíð.

Kanningar vísa, at talið av ferðandi minkar beint eftir hendingarnar, men at óttin skjótt hvørvur. Serliga ung fólk leggja terror og yvirgang afturum seg og vitja aftur á støðunum, har yvirgangur er framdur.

Norski serfrøðingurin Arild Molstad sigur, at stórar broytingar eru hendar á økinum seinastu 10 árin. Flestu norsku ferðaskrivstovurnar eru samdar í metingunum hjá Arild Molstad.

Til dømis sigur ferðaskrivstovan Kiloy, sum serliga sendir ung ferðandi avstað, at gestir teirra ikki lata seg ávirka nakað serligt av teimum yvirgangsátöknum, sum eru hendar seinastu 15 árin.

Sama ferðastova sigur, at tey ungu, sum ferðast í dag, vóru smábørn, tá ið stórálopið hendi í New York 2001. Tey eru vaksin upp við, at terror er ein partur av gerandisdegnum.

Jógván Bæk, sálarfrøðingur, heldur, at tað fyrst og fremst er, hvussu vit eru sum menniskju, tá ið vit velja ferðamál

Roynd seg sjálvi

Ferðamynstrið hjá turistum er kannað nógv síðani tað gjørist alt meira vanligt, at yvirgangsátöknir eru framdar móti ferðamálum og í stórbýum.

Royndi sálarfrøðingurin, Jegvan Bæk, sigur, at hetta vanliga hevur ávirkan á menniskju, men at tað kann ávirka ymiskan veg, alt eftir hvussu fólk eru.

Hjá summum eru hesar atsóknirnar ræðandi og gera, at tey als ikki fara at ferðast.

Óttin er so ógvusligur, at hann fær tey at setast aftur. Kanska fara tey so seinni at ferðast, men rúm tíð skal helst ganga til tey fara avstað aftur.

– Hetta hevur nakað við at gera, hvussu trygg hesi fólkini eru og hvussu tey hvíla í sær sjálvum, sigur Jegvan Bæk.

Hann vísir eisini til útlenskar kannignar, sum vísa, at hava yvirgangsátöknir verið í einum stað, so halda ferðafólk seg burtur frá staðnum eina tíð. Men sum frálíður so koma tey aftur og atsóknirnar verða gloymdar.

– Men sjálvandi eru tað fólk, sum fylgja betur við enn onnur. Tey fara ikki til eitt slíkt stað fyrr enn fjølmiðlarnir hava sagt, at ongin hóttan er og vandarnir eru burtur, sigur Jógván Bæk.

Søkja spenning

Yvirgangur og terrorálop hava eisini eina aðra ávirkan á onnur fólk.

Summi nýta hetta sum høvi at fara júst har yvirgangurin hevur verið.

Barbara Holm

Redaktørur á Vikuskiftis Sosialinum

At ferðast er at liva?

Soleiðis tók danski rithøvundurin H.C. Andersen til 1855, tá ið hann skrivaði »Mit Livs Eventyr«

Og at ferðast er júst tað, sum mangur føroyingur gleðir seg til, tá ið summar mánaðirnar nærkast, og kroppurin hungur eftir sólstrálunum, sum vit kanska ov sjáldan síggja her heima í Føroyum (seinastu trýggjar vikurnar undantiknar).

Men í Føroyum eins og í londunum kring okkum er hetta summarið ikki heilt eins og onnur summur. Kanska kunnu vit skunda okkum at siga, at einki summar er eins og fyri hvønn dag eru tað nýgg viðurskifti, sum seta sín dám á huglagið í samfelagnum. Í ár hava vit tó upplivað tað, sum vit ivaleyst hildu, at vit ongantíð fóru at uppliva. At ein føroyingur varð raktur av yvirgangsátöknum í París.

Og júst París eins og aðrir evropeiskir stórbýir hava verið undir trýsti frá yvirgangsfelagsskapum seinastu árin og mangt bendir á, at trýstið bara er hert seinasta árið ella bæði tvey.

Vit hava eisini øll sæð myndirnar av, at flóttafólk skola upp á strendurnar í ferubýum á grisku oyggjunum – har ivaleyst mong okkara hava ferðast áður.

Spurningurin er so, um hesar óvanligu umstøður gera, at vit framvegis halda, at tað at ferðast er at liva. Ella er tað at ferðast blivið óttafult, vandamikið og kanska ikki eins spennandi og tað hevur verið?

Tað heldur í øllum førum Heini Harryson, sum ætlaði sær uttanlanda at hyggja eftir fótóliti, men valdi at avlýsa orsaka av óttanum fyri yvirgangi.

Vit kunnu tó ivaleyst staðfesta, at tað helst skal meira til, áðrenn føroyingar púra steðga við at ferðast til tey heitaru londini. Men nakað bendir á, at ferðamynstrini hjá okkum eru broytt. Og tað er nakað, sum aðrar tjóðir eisini kenna til. Í Danmark hevur víðagitna ferðaskrivstovan Spies gjørt eina lýsing, sum hevur fingið øði í mangan danska. Lýsingin er fyri grisku oynna Lesbos, har flóttafólkastreymurin hevur verið serstakliga sjónligur seinastu tíðina.

Spies sigur »Giv en hånd uden at røre en finger«. Lýsingin hevur skapt mikið rumbul, men ferðaskrivstovan tvíheldur um, at lýsingin er røtt og hevur týðning. Ferðaskrivstovan vísir á, at flóttafólkastreymurin hevur kravt nógv av grisku oynni, og tí skulu danir ikki frávelja Lesbos, men heldur stuðla oynni, sum hevur livað væl av ferðavinnuni framtil, at flóttafólkastreymurin tók dik á seg.

Hvussu er og ikki, so er givið, at eru vit veruliga óttafull fyr um tryggleikin er í ordan, so fara vit ivaleyst at leggja leiðina til onnur støð enn tey, vit vanliga ferðast til.

Temasíðurnar hesaferð snúgva seg um at ferðast við hóttanum um yvirgang og at ferðast við vaksandi flóttafólkastreyminum.

Gott Vikuskiftið!